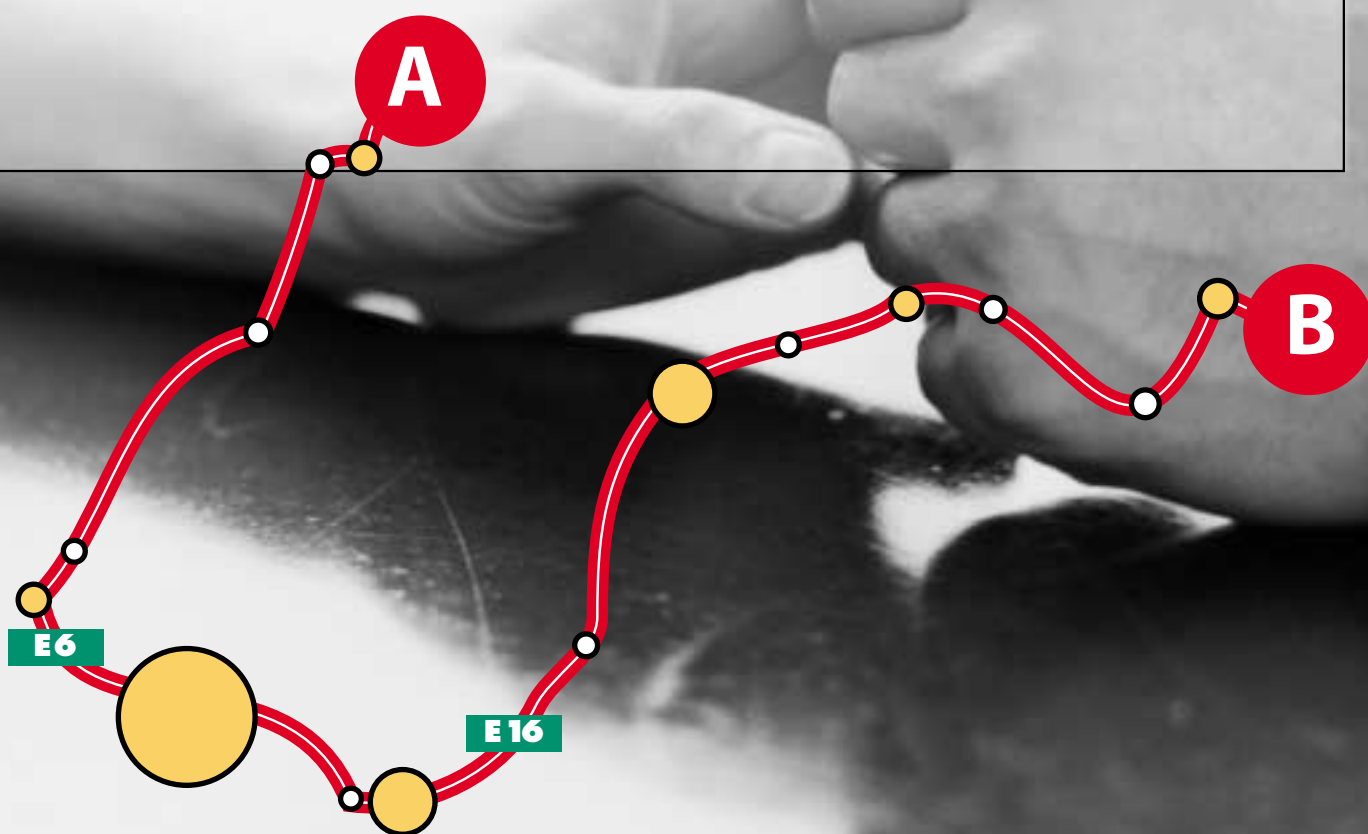

Fra A til B...

Bedre, tryggere og mer effektiv transport - med IKT

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Samferdselsminister
Torild Skogsholm

Forord

Transportpolitikken skal legge til rette for at befolkning og næringsliv i alle deler av landet får dekket sitt transportbehov. Dette skal skje mest mulig effektivt, samtidig som hensyn til miljø og trafikksikkerhet blir ivaretatt. Tradisjonelle virkemidler har vært investeringer i veg, jernbane og flyplasser, avgifter, kjøp av transporttjenester og lover og regler.

De siste års utvikling innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) åpner for nye muligheter og utfordringer. IKT vil påvirke befolkningens og næringslivets krav til og etterspørsel etter transport, og supplere de tradisjonelle transportpolitiske virkemidlene.

Utviklingen på IKT-området skjer raskt, og det er derfor lite hensiktsmessig for et departement å gå langt i å foreslå konkrete IKT-løsninger til bruk i transportsektoren.

Vår strategi på området er derfor todelt:

- Peke på områder der IKT vil være et nyttig supplement til eksisterende virkemidler.
- Øke oppmerksomheten om de muligheter og utfordringer som er knyttet til bruk av IKT i transportsektoren og ellers i samfunnet.

Det overordnede ansvaret for gjennomføringen av strategien ligger i Samferdselsdepartementet, mens et betydelig ansvar for den praktiske gjennomføringen ligger i underliggende etater og virksomheter.

Bedre, tryggere og mer effektiv transportsektor med bruk av IKT

Bruk av IKT i transportsektoren skal:

- Øke sikkerheten i transportsektoren
- Øke utnyttelsen av kapasiteten i transportinfrastrukturen
- Øke nytten for brukerne av transportsystemet

Samferdselsdepartementet vil:

- Bidra til kunnskapsutvikling innen utnyttelse av IKT i transportsektoren
- Delta i utvikling av nødvendige rammebetingelser
- Bidra til utvikling av standarder
- Gjennom underliggende etater utvikle operative anvendelser for IKT i transportsystemene

Samferdselsdepartementet er nasjonal myndighet med overordnet ansvar for utvikling av transport, telekommunikasjon og post. Departementet har derfor sett behov for å etablere en overordnet strategi for utnyttelse av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i transportsektoren.

Avgrensning og formål

Det overordnede formålet med strategien er å synliggjøre informasjons- og kommunikasjonsteknologiens betydning i utformingen av transportpolitikken.

Samferdselsdepartementets strategi for bruk av IKT i transportsektoren skal:

- Bidra til å øke bevisstheten om betydningen av IKT for transportområdet, og blant annet vise hvordan IKT kan styrke næringslivets konkurranseevne og verdiskapning.
- Danne grunnlaget for en samordnet og målrettet innsats for utnyttelse av IKT innenfor rammene av Regjeringens transportpolitikk.
- Avklare rolle- og ansvarsfordeling mellom offentlig og privat sektor for en effektiv bruk av IKT i transportsektoren.
- Synliggjøre viktige satsingsområder innenfor departementets og underliggende etaters ansvarsområde.
- Bidra til samordning mellom transportetatene.

-
- Økt sikkerhet
 - Økt kapasitets-
utnyttelse
 - Økt brukernytte

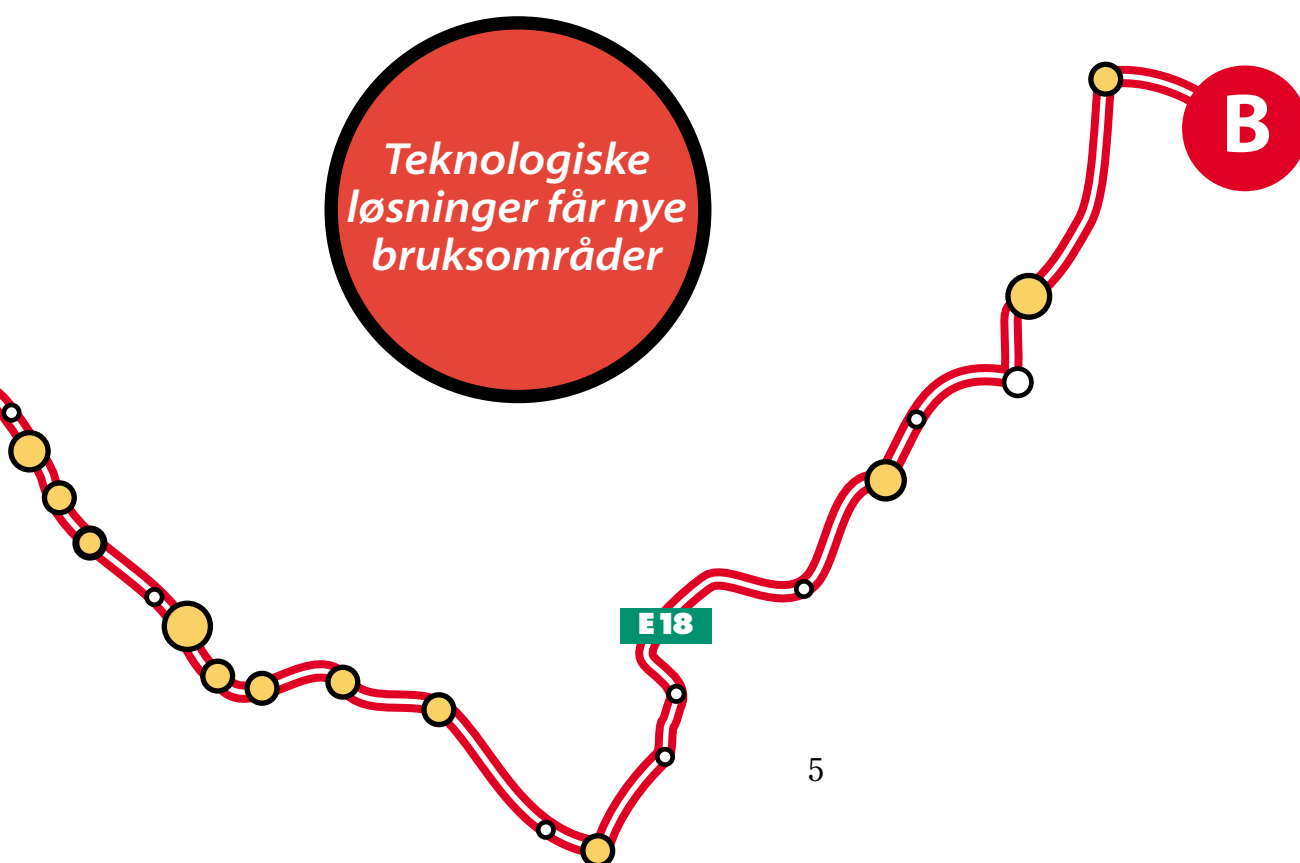
IKT og transport

Transport handler om forflytning av personer og gods ved bruk av det eller de transportmidler brukeren finner best egnet. Transportmidlene gjør bruk av ulike typer transportinfrastruktur.

IKT handler om en- og tovegs overføring og presentasjon av informasjon ved bruk av ulike typer informasjonsbærere og elektronisk infrastruktur. Fra å ha ulike systemer for ulike oppgaver, går utviklingen nå i retning av flerfunksjonalitet. Et eksempel er kommunikasjonsenheter som tradisjonelt har vært beregnet for et begrenset bruksområde i økende grad tilbyr funksjoner på ulike områder – for eksempel mobiltelefon og WAP. Sammen med stadig billigere teknologi, åpner denne utviklingen for nye bruksområder.

Tradisjonell transportaktivitet blir stadig mer informasjonsintensiv. Dette gjelder spesielt godstransport og kollektive persontransporter. Denne utviklingen fortsetter, og IKT får en stadig sterkere betydning for alle typer transport.

I tillegg til den betydning IKT har og vil få gjennom direkte bruk i transportsektoren, vil betydningen av indirekte bruk også øke. Et mye omtalt eksempel er elektronisk handel, som på lang sikt kan få stor betydning for transportsektoren. Foreløpig er imidlertid konsekvensene av e-handel svært usikre, men det er et eksempel på at bruk av IKT vil få konsekvenser for transportomfang gjennom endret etterspørsel etter transport blant husholdninger og bedrifter.

Noen viktige mulighetsområder for IKT og transport er:

- Trafikksikkerhet – Ny teknologi gir nye muligheter for å øke trafikksikkerheten gjennom bedre trafikkstyring, trafikkovertøking og utstyr i det enkelte transportmiddel.
- Effektivitet – Ny teknologi gir økte muligheter for en effektiv utnyttelse av eksisterende transportinfrastruktur.
- Miljø – Bruk av IKT i transportsektoren og samfunnet generelt kan påvirke transportsektorens miljøbelastning.
- Brukernytte – Brukerne av alle typer transport får økte muligheter til å tilfredsstille sine transportbehov gjennom lettere og bedre tilgang på relevant informasjon fra transporttilbydere og infrastruktureiere.
- Ekstern påvirkning – Bruken av IKT i andre samfunnssektorer vil indirekte kunne føre til store endringer for deler av eller hele transportsektoren, f.eks. knyttet til e-handel og telependling.

*Økt mulighet
til å tilfredsstille
ulike behov*

Ansvar og oppgavefordeling

Det offentlige har hatt ansvaret for å bygge ut, drive og vedlikeholde infrastrukturen for veg-, luft-, jernbane- og sjøtransport. Det har videre vært et offentlig ansvar å fastsette regler for ferdsel på infrastrukturen, krav til transportmidlene og å overvåke slik at infrastrukturen benyttes på en sikker, miljøvennlig og effektiv måte.

Tidligere var telesektoren, som er en viktig del av IKT-området, organisert på tilsvarende måte som transportsektoren. I dag er det ikke lenger et offentlig ansvar å bygge ut elektronisk infrastruktur. Det offentliges ansvar er begrenset til tilrettelegging gjennom regulering, konsesjonstildeling, overvåking og krav til utbyggere og til tilbydere av tjenester.

IKT kjennetegnes av et stort mangfold av produkter og tjenester. Alt fra SMS-meldinger på mobiltelefon til avanserte flåtestyringstjenester basert på satellitt-navigasjon inngår i dette spekteret. Samtidig foregår det en kontinuerlig produktutvikling og lansering av stadig nye tjenester som gjør det vanskelig å forutsi framtidig bruk og eventuelle konsekvenser av teknologien.

Som en følge av dette er det naturlig å spørre hvilken rolle Samferdselsdepartementet bør ha. Er det mulig for et departement å følge med i denne utviklingen? Ser man på konkrete tekniske løsninger er svaret nei, men løfter man blikket, er det mulig å peke på enkelte hovedområder innen transportsektoren hvor den nye teknologien vil spille en stadig større rolle. Det er på denne bakgrunn Samferdselsdepartementet ser et økende behov for å klargjøre sin rolle i skjæringspunktet mellom IKT og transport.

Samferdselsdepartementet har et overordnet ansvar for å legge til rette for at IKT kan tas i bruk og bidra til en sikker, miljøvennlig og effektiv transportavvikling. Dette gjelder både bruk av IKT som virkemiddel i transportpolitikken og transportbrukernes egen utnyttelse av teknologien. Gjennom finansiering av forskning og utvikling (FoU) tar departementet et ansvar for å:

- Bidra til nødvendig kunnskapsutvikling for utvikling av IKT-løsninger.
- Bidra til at nye IKT-løsninger kan nyttes i transportsektoren.
- Analysere hvordan IKT-bruk i samfunnet generelt vil påvirke utviklingen på transportområdet.

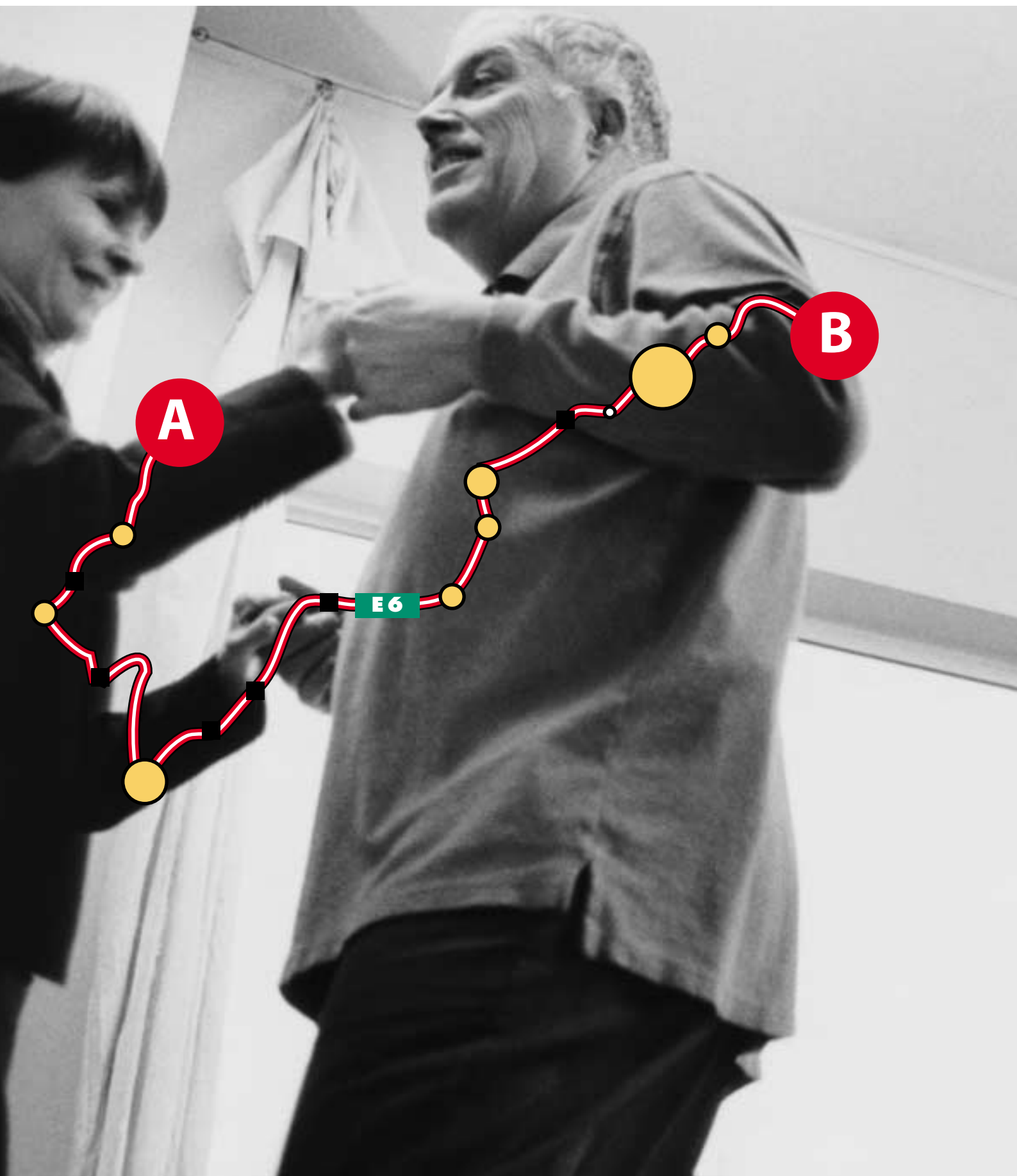
Departementet har dessuten et ansvar for å bidra til at underliggende etater samarbeider om utvikling av løsninger og tjenester der dette er naturlig, slik at de samlede ressursene utnyttes best mulig.

Transportetatene har på sin side, hver for seg og i samarbeid, et ansvar for å utvikle og ta i bruk operative løsninger som kan bidra til å nå målsettingene i transportpolitikken. Videre er etatenes kompetanse en viktig ressurs i departementets arbeid på dette området.

Privat sektor, tilbydere og etterspørrere av transporttjenester, har en viktig rolle gjennom å ta i bruk og utvikle IKT-baserte løsninger slik at transport kan bidra til økt samfunnsnytte og verdiskapning.

Rolle- og ansvarsfordeling mellom ulike aktører

Rolle/ansvar	
Samferdsels-departementet	• Stimulere og styre utviklingen gjennom å definere overordnede mål og etterspørre løsninger • Fastlegge rammebetingelser gjennom nasjonale og internasjonale krav og avtaler • Søke etter hindringer for effektiv utnyttelse i lover og forskrifter • Bidra til samarbeid og samordning mellom egne etater og andre offentlige myndigheter av relevans for transportsektoren • Bidra til kompetansebygging gjennom finansiering av FoU
Etater	• Utvikle løsninger • Formidle brukerhensyn • Etterspørre løsninger • Utvikle egen kompetanse
Tjenesteytere – transport	• Utvikle løsninger • Ivareta brukerhensyn • Etterspørre løsninger
Tjenesteytere – IKT	• Utvikle løsninger • Etterspørre kompetansebygging
Transportbrukere	• Utnytte tilbudte tjenester • Etterspørre tjenester og løsninger

FoU og kunnskapsoppbygging

Samferdselsdepartementet har et særlig ansvar for å bidra til FoU og kunnskapsoppbygging om IKT- anvendelser innen transportområdet. Dette skjer gjennom direkte finansiering over departementets budsjett og gjennom aktiviteter finansiert av transportetatene og Norges forskningsråd (NFR). Gjennom NFR bidrar departementet med betydelige midler til finansiering av forskning om emner knyttet til teknologi. Innenfor transportområdet legges det vekt på prosjekter som gir ny kunnskap om hvordan IKT kan effektivisere transportsektoren, bidra til sikrere og mer miljøvennlig transport, øke norsk næringslivs konkurranseevne og hvordan utviklingen i IKT-bruk vil påvirke bedrifters og personers transportatferd.

Eksempler på prosjekter finansiert direkte og indirekte av Samferdselsdepartementet

Direkte finansiert av Samferdselsdepartementet

- Elektronisk datafangst for godstransporten – God godstransportstatistikk er mangelfull. Departementet har derfor bidratt med finansiering av et prosjekt ved SINTEF som undersøker muligheten for å samle inn slike data ved bruk av elektronisk datafangst.
- Internettbasert statistikkbase for kollektivtransporten.
- Elektronisk billettering – Prosjektet skal utarbeide forslag til retningslinjer for elektroniske billetteringssystemer. Retningslinjene skal danne en basis som fylkene kan legge til grunn ved bestilling av elektroniske biltetteringssystemer.
- Telependling/fjernarbeid for funksjonshemmede.
- Utlekking av Trafikksikkerhetshåndboken på Internett.
- Virkninger av e-handel for transport og miljø – I samarbeid med Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Norges forskningsråd finansierer Samferdselsdepartementet et prosjekt som skal utrede drivkrefter og konsekvenser for e-handel og transport. Prosjektet vil være et viktig bidrag for den videre tilpassingen av FoU-innsats og transportpolitikken.
- Sivil transportberedskap i krise og krig – Økt bruk av IKT i samfunnet generelt og transportsektoren spesielt fører med seg nye utfordringer. For å kunne møte disse utfordringene har departementet satt i gang et prosjekt, BAS4, som skal analysere og identifisere konsekvenser for sårbarhet og mulige tiltak for å motvirke disse.

Prosjekter i regi av Norges forskningsråd

- Program for logistikk, IT-anvendelser og transport (Logitrans) – Gjennom Logitrans finansierer Samferdselsdepartementet en rekke prosjekter rettet mot anvendelse av IKT og logistikk. Logitrans ble avsluttet i 2001, men departementet vil bidra til å videreføre forskningen på området gjennom forskningsprogrammet Tjenesteyting, handel og logistikk.
- ARKTRANS – Etter initiativ fra transportetatene finansierer Norges forskningsråd et forprosjekt som tar sikte på å utvikle en multimodal systemarkitektur for transportområdet. Prosjektet tar sikte på å lage et felles rammeverk for utvikling av IKT-løsninger for transportsektoren. Bl.a. vil ARKTRANS være nyttig som referanse i transportetatenes egne bestillinger av IKT-systemer og for private produkt- og tjenesteutviklere ved utvikling av nye produkter.

*Ny kunnskap om
IKT- effektiviserer
transportsektoren*

Foto: Knut Fjeldstad/Samfoto

Et utvalg av IKT-prosjekter i regi av transportetatene

Også transportetatene har en betydelig satsing på FoU, enten i egen regi eller i samarbeid med Samferdselsdepartementet og Norges forskningsråd. I tillegg driver transportetatene, hver for seg og i samarbeid, en rekke større og mindre konkrete prosjekter rettet mot bruk av IKT i egen virksomhet. Noen fellesnevnerne for disse prosjektene er: Effektivisere driften innenfor etatens ansvarsområde, yte bedre tjenester overfor transportbrukerne og øke transportbrukernes nytte av transportinfrastrukturen.

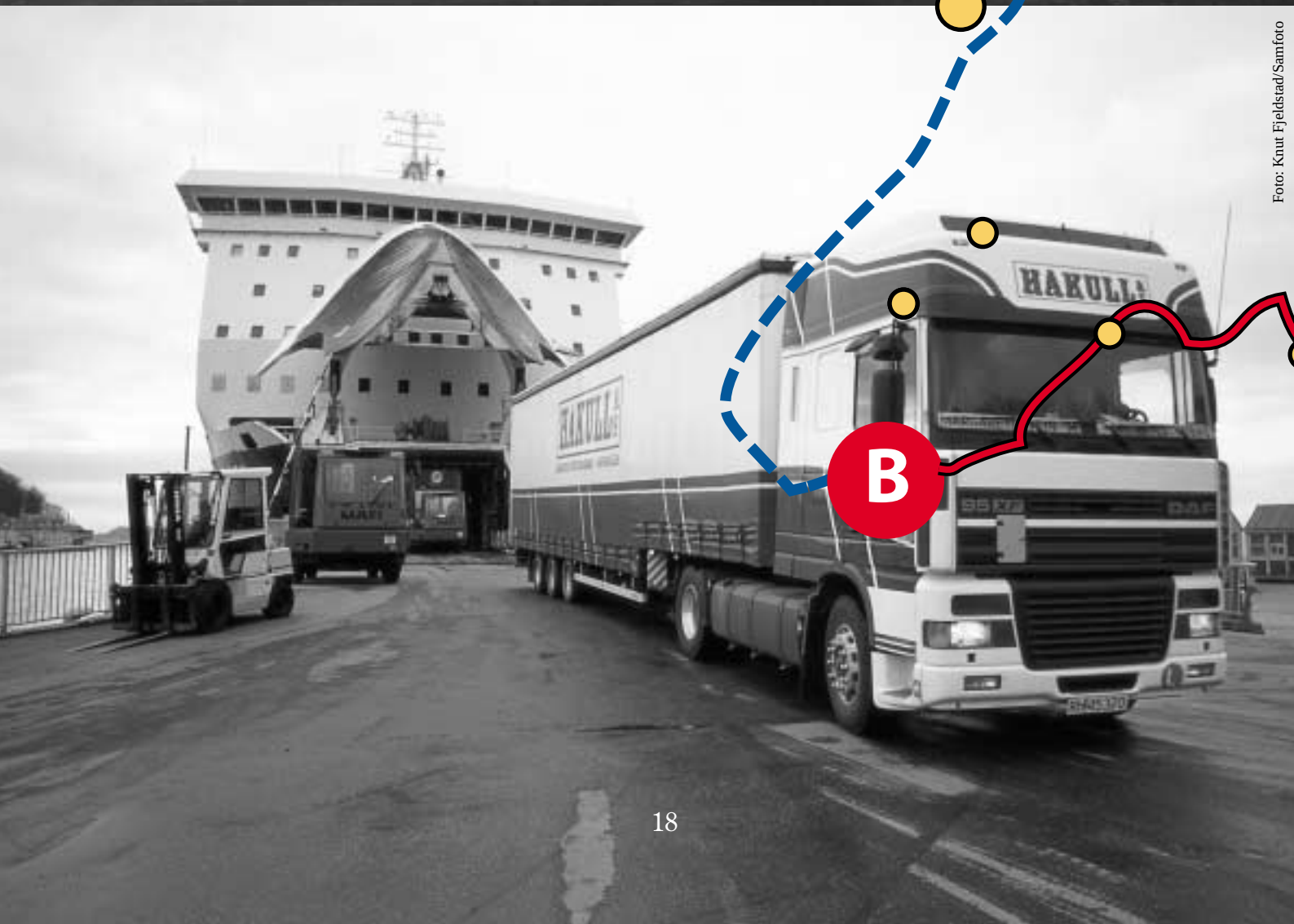
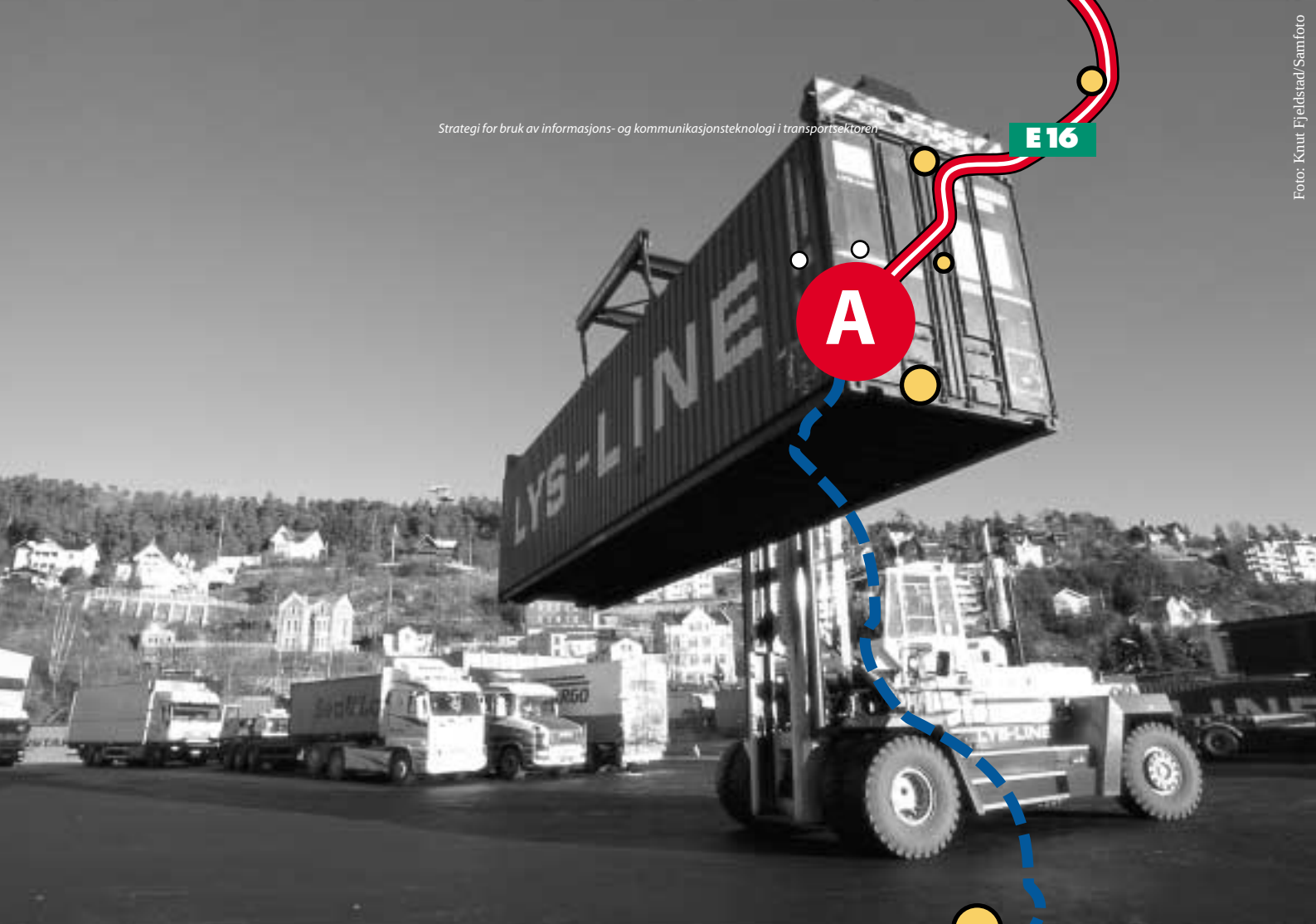
Vegdirektoratet

- AUTOPASS – Nytt elektronisk betalingssystem for bompengedrift. Systemet vil bli videreutviklet til også å håndtere betaling på riksvegger.
- Nasjonal vegdatabank (NVDB) – Det pågår et stort arbeid for å etablere en ny NVDB for hele vegnettet, dvs. både offentlige og private veger. Prosjektet er av stor betydning for framtidig effektiv drift og planlegging i Statens vegvesen. Den nye databanken vil også være av stor nytte for andre offentlig og private aktører som har behov for korrekt informasjon om vegnettet.
- Bedre vegutnyttelse med ITS – Et etatsprosjekt som finansierer FoU innen området Intelligente transportsystemer (ITS).
- IBIS – Dette er den norske delen av EU-prosjektet PROGRESS som dekker området integrering av vegprising, betaling for transporttjenester og trafikkinformasjon.
- IKT i vegtrafikken – Et samarbeidsprosjekt for bedre vegtrafikkinformasjon mellom bl.a. Telenor mobil, P4, Bravida, Statens vegvesen, Sintef og Geomatikk.

Jernbaneverket

- Ny banedatabank (BDB) – Prosjektet skal etablere en ny databank for hele jernbanenettet. Prosjektet vil i likhet med NVDB ha stor nytte for effektiv drift og planlegging av Jernbaneverkets virksomhet, samt andre offentlige og private aktører.
- Punktlighet og trafikkinformasjon (PUTIN) – Et samarbeidsprosjekt mellom Jernbaneverket og NSB.
- PIA – Nytt publikumsinformasjonsanlegg i region øst. Prosjektet vil resultere i et nytt system for reiseinformasjon, inkludert tavler, toganvisere og monitorer.
- TIOS – Et prosjekt for bedre trafikkinformasjon, avviksrapportering og -oppfølging.

Luftfartsverket

- NATCON/EATNP – Prosjekter innen flysikring. EATNP er den internasjonale overbygningen og omfatter harmonisering for økt kapasitet og sikkerhet med stor vekt på standardisering. NATCON er et nasjonalt prosjekt med hovedvekt på oppgradering av kontrollstasjonene.
- CAIN – Nasjonalt prosjekt med sikte på å gjøre publikumsinformasjon mer tilgjengelig ved bruk av Internett samt overføring av informasjon om lokale forhold til flyselskapene.

Kystverket

Kystverket er underlagt Fiskeridepartementet, men samarbeider aktivt med de andre transportetatene på en rekke områder.

- Farledsgeografisk informasjonssystem (FARGIS). Omfatter en rekke forskjellige aktiviteter under en felles paraply som sikrer koordinert utvikling. Prosjektene har i stor grad vært finansiert ved egeninnsats fra transportetatenes side i tillegg til økonomisk støtte fra Norges forskningsråd. Det har vært lagt stor vekt på å ivareta hensynet til andre transportformer, samt nasjonale og internasjonale interesser. Kystverket har benyttet utviklingen av et databasert nasjonalt meldings- og informasjonssystem som et hovedelement i dette samarbeidet. EUs direktiv om utveksling av informasjon om fartøyer som fører farlig eller forurensende last og Norges deltagelse i Schengensamarbeidet, har gitt koordineringsaktiviteten ny dimensjon.

Framtidig FoU

Samferdselsdepartementet vil fortsette å ta et ansvar for kunnskapsoppbygging på området IKT og transport. Innsatsen vil foregå som prosjekter i egen regi eller i samarbeid med Norges forskningsråd, andre departementer og underliggende etater. Forskningen vil rettes mot følgende hovedområder:

- Problemstillinger av prinsipiell karakter rettet mot utvikling og tilpassing av transportpolitikken, medregnet problemstillinger knyttet til miljø, sikkerhet og behov for endringer i reguleringer.
- Problemstillinger rettet mot styrking av næringslivets konkurransekraft gjennom bruk av IKT i transportsammenheng.
- Problemstillinger knyttet til økt effektivitet i trafikksystemene, blant annet hvordan IKT kan bidra til økt nytte for brukerne av offentlige kommunikasjonsmidler.

I tillegg vil departementet vurdere å bidra med finansiering av konkrete forsøksprosjekt rettet mot utvikling av gode allment tilgjengelig teknologiske løsninger.

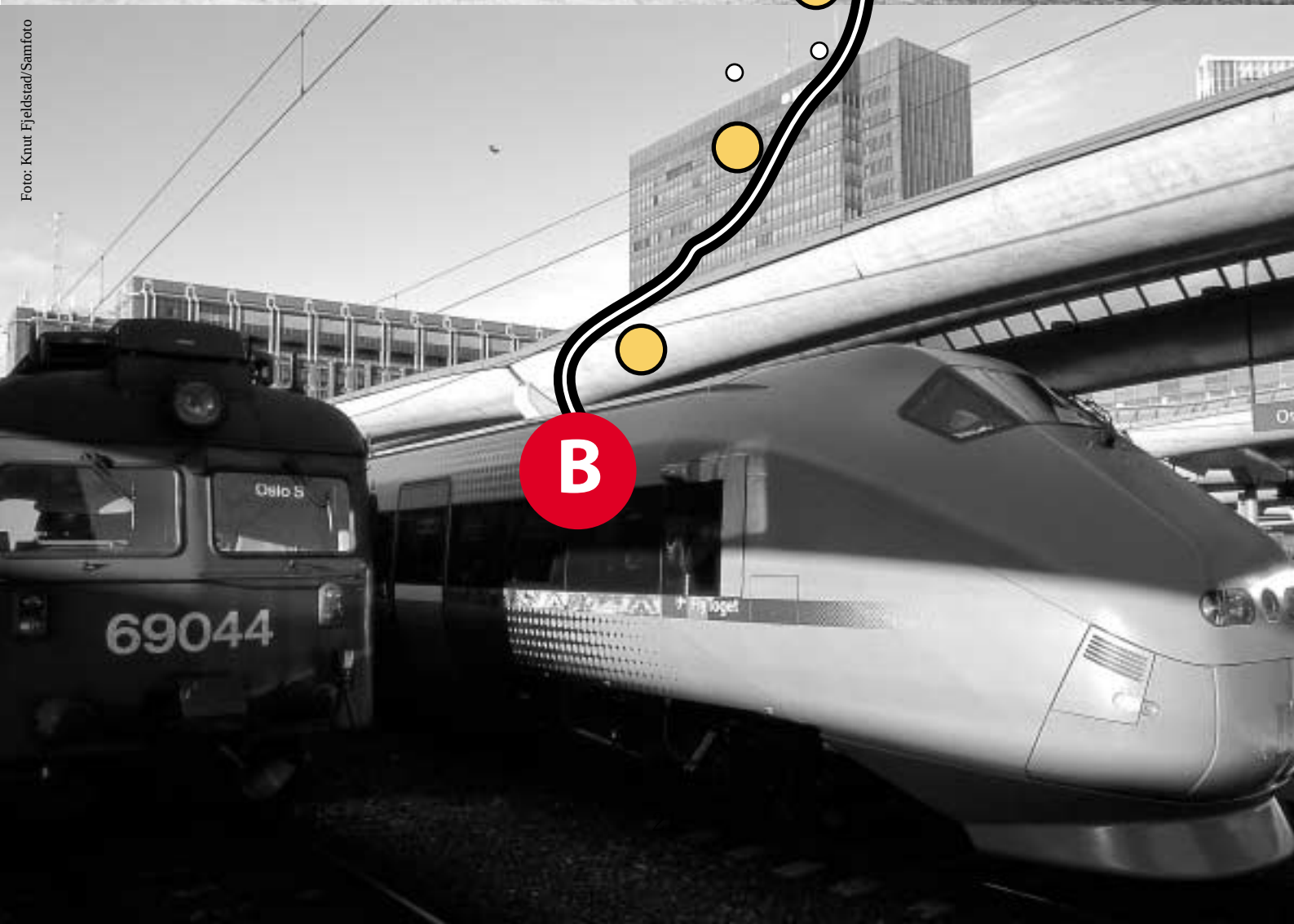
Internasjonalt samarbeid

Samferdselsdepartementet mener det er viktig at transportmyndighetene deltar i internasjonalt samarbeid som legger rammebetingelser for utnyttelse av IKT i transportsektoren. Både departementet og transportetatene deltar i en rekke internasjonale fora innenfor tradisjonelle transporttekniske og transportpolitiske emner. For at Norge skal nyttiggjøre seg utviklingen på IKT-området, både transportteknisk og innen utvikling av produkter og tjenester, er det en utfordring å komme i inngrep med disse nye områdene. Departementet følger arbeidet i EU aktivt gjennom deltakelse i ekspertgrupper og arbeidsgrupper.

Spesielt er det viktig å delta i arbeid med standardisering og regelverksutvikling i EU. Mye av den konkrete oppfølgingen av dette arbeidet vil skje i transportetatene. Samferdselsdepartementet vil i forbindelse med de årlige budsjettene vurdere hvordan denne aktiviteten best kan ivaretas.

*Internasjonale
rammebetingelser
- stadig viktigere*

Trafikkinformasjon

Etter hvert som det er bygget ut systemer for innhenting og formidling av trafikkinformasjon, har spørsmålet om hvem som eier informasjonen som blir innsamlet av offentlige etater blitt viktigere. Utbyggingen av ulike registrerings-, overvåkings- og informasjonssystemer i regi av transportetatene er i utgangspunktet rettet mot å løse egne behov i drift og planlegging. Store deler av den innsamlede informasjon vil også være til nytte for brukere og kommersielle produkt- og tjenesteutviklere. Dette reiser spørsmål om i hvilken grad informasjonen er etatens eiendom som kan selges til markedspris, eller om informasjonen er en offentlig eiendom som vederlagsfritt bør gjøres tilgjengelig for interesserte. I tillegg til de rene markedsmessige og samfunnsøkonomiske vurderingene er det også viktig at hensynet til personvern ivaretas.

Investeringer i ny teknologi for trafikantinformasjon og elektroniske billetterings-systemer er viktige virkemidler for å styrke kollektivtransporten. I mange tilfeller vil slike investeringer inngå som en naturlig del av transportselskapenes produktutvikling. Imidlertid kan flere aktører ha nytte av den samme elektroniske infrastruktur, uten at ansvar for eller rettigheter til slike investeringer i informasjonsinfrastruktur er avklart. Et eksempel er utplassering av informasjonstavler på holdeplasser. For eksempel kan bruk av konkurranse eller andre tidsavgrensede avtaler for drift av lokal kollektivtrafikk skape usikkerhet om eierrettighetene til slike systemer ved kontraktperiodens utløp. Slik usikkerhet kan bidra til å forsinke investeringer i denne typen teknologi som er et viktig virkemiddel for økt utnyttelse av kollektivtrafikken.

Av hensyn til effektiv virkemiddelbruk og for å sikre like konkurransevilkår mellom de ulike aktørene i transportmarkedet, mener Samferdselsdepartementet det er viktig med en helhetlig behandling av slike problemstillinger. Departementet vil ta initiativ til å få utredet spørsmål om tilgang og eierskap knyttet til trafikkinformasjon og systemer for innsamling og formidling av slik informasjonen.

Hvem eier trafikkinformasjonen?

Nyttige lenker

Samferdselsdepartementet

odin.dep.no/sd

Statens vegvesen / Vegdirektoratet
Jernbaneverket
Luftfartsverket
Kystverket

www.vegvesen.no
www.jernbaneverket.no
www.luftfartsverket.no
www.kystverket.no

Norges forskningsråd

www.forskningsradet.no

ARKTRANS
AUTOPASS
FARGIS
LOGITRANS

www.informatics.sintef.no/projects/arktrans/arktransweb/
www.vegvesen.no/autopass/
www.fargisnett.com
www.program.forskningsradet.no/logitrans

Bedre, tryggere og mer effektiv transportsektor med bruk av IKT

Bruk av IKT i transportsektoren skal:

- Øke sikkerheten i transportsektoren
- Øke utnyttelsen av kapasiteten i transportinfrastrukturen
- Øke nytten for brukerne av transportsystemet

Samferdselsdepartementet vil:

- Bidra til kunnskapsutvikling innen utnyttelse av IKT i transportsektoren
- Delta i utvikling av nødvendige rammebetingelser
- Bidra til utvikling av standarder
- Gjennom underliggende etater utvikle operative anvendelser for IKT i transportsystemene

Utgitt av:
Samferdselsdepartementet 2002
<http://odin.dep.no/sd>

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer av denne publikasjonen fra:
Statens forvaltningstjeneste
Informasjonsforvaltning
E-post: publikasjonsbestilling@ft.dep.no
Fax: 22 24 27 86

Publikasjonsnr N-0526

Rostra Reklamebyrå

Noen nyttige ord og uttrykk

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line, modem med stor overføringskapasitet til bruker og en noe mindre returkapasitet. ADSL kan brukes for overføring av digital fjernsyn på telefonkabel.
ASCII	American Standard Code for Information Interchange, standard binær kode for utveksling av informasjon, brukes i de fleste datamaskiner.
Bluetooth	Trådløs kommunikasjon over korte avstander (10-100m) mellom ulike elektroniske enheter, f.eks. mellom PC og skriver, mobiltelefon og PC osv.
Bredbånd	Fellesbetegnelse på overføring av store datamengder i løpet av kort tid. Brukes til kommunikasjonstjenester som krever stor data overføringskapasitet (f.eks. høyhastighets Internett og digitalt fjernsyn).
Browser	Nettleser, et program som viser sider på Internett.
EDI	Electronic Data Interchange, standard for elektronisk dokumentutveksling.
EDIFACT	Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport, internasjonal standard for formatering av elektronisk overførte dokumenter.
FAQ	Frequently Asked Questions, Ofte spurte spørsmål (OSS).
FTP	File Transfer Protocol, en måte å flytte filer på over datanettverk, f.eks. fra en PC til en Internettserver.
GIF	Graphics Interchange Format, filformat for bildefiler.
GPS	Satellittbasert navigasjonssystem med global dekning, utviklet i USA.
GPRS	General Packet Radio Service, pakketjeneste som brukes i tilknytning til mobile nett, f.eks. GSM, UMTS. Med GPRS kan en mobiltelefon med WAP-funksjonalitet også brukes som en selvstendig internetterminal.
GSM	Global System for Mobile Communication, digital mobiltelefoneteknologi, betegnes som andre generasjons mobiltelefoni.
HTML	HyperText Mark-up Language, programmeringsspråk som brukes til å skape interaktive dokumenter med hypertekstlenker til andre dokumenter (eller grafikk, lyd, video osv.). Anvendes i World Wide Web.
HTTP	HyperText Transfer Protocol, protokoll som oppretter koblinger mellom servere på World Wide Web og viser HTML-sider i en nettleser. Adresser til Internettsider starter med "http://".
HTTPS	HyperText Transfer Protocol Secure, protokoll som oppretter kobling til sikre Internett-servere, brukes ofte av nettbanker (https://).
IP	Internet Protocol, se TCP/IP.
ISDN	Integrated Services Digital Network, internasjonal telekommunikasjonsstandard for overføring av digitale signaler.
ISP	Internet Service Provider, virksomhet som tilbyr tilgang til Internett.
IT	Informasjonsteknologi.
IKT	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi.
ITS	Intelligente transportsystemer, integrering av IKT i de fysiske transportsystemene.
JPG, JPEG	Joint Photographic Equipment Group, grafisk filformat.
NMT	Nordic Mobile Telephone, et analogt mobiltelefonsystem, betegnes som første generasjons mobiltelefoni.
LAN	Local Area Network, datanettverk innenfor et avgrenset geografisk område eller en bygning.
SET	Secure Electronic Transaction, standardprotokoll fra MasterCard og Visa for sikker betaling med kredittkort på Internett.
SMS	Short Message Service, tekstmeldingsfunksjon som muliggjør korte beskjeder mellom mobiltelefoner.
TCP/IP	Transmission Control Protocol/Internet Protocol, global standard for kommunikasjon på Internett. "TCP" sørger for at informasjonen som sendes blir korrekt mottatt i den andre enden. "IP" sørger for at informasjonen når fram til riktig adresse på Internett.
TVINN	Tollvesenets Informasjonssystem med Næringslivet, elektronisk fortollingssystem.
UMTS	Universal Mobile Telecommunication System, tredje generasjons mobilnett med samtrafikkmulighet med andre mobilnett (NMT, GSM). UMTS vil ha flere tjenester og større overføringskapasitet.
URL	Universal (Uniform) Resource Locator, adresse på Internett.
WAN	Wide Area Network, datanettverk som dekker et stort geografisk område, f.eks. et land.
WAP	Wireless Application Protocol, standard for overføring av data via mobiltelefoner og andre trådløse enheter, gir tilgang til forskjellige internetttjenester.
WWW	World Wide Web, Internett ("Verdensveven").

